

Handläggare
Alexander Hansson-Göl
Telefon 08-50827328**Till**
Stadsbyggnadsnämnden

Startpromemoria för planläggning av Skogsnävan 1 m.fl. i stadsdelen Vinsta (Skola och förskola)

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att planarbete påbörjas.

Anette Scheibe Lorentzi

Thomas Stoll   Monika Joelsson Vestlund

Sammanfattning

Ett framtida behov av fler elevplatser i närområdet, kombinerat med skolbyggnader vars tekniska livslängd är nådd, föranleder SISABs begäran om en ny detaljplan för Björnbodaskolan. Dagens skola, färdigställd på 1970-talet, är en envåningsbyggnad som tillsammans med flera mindre byggnader inom planområdet inrymmer ca 370 elever. Detaljplanen syftar till att möjliggöra en ny byggnad uppförd i två till fyra våningar med plats för 1200 elever samt en förskola med sex till åtta avdelningar. SISAB förfogar idag över tre fastigheter i området; Skogsnävan 1 samt Rödtoppan 1 och 7, där skol- och förskoleverksamhet bedrivs. I planarbetet ses möjligheterna över att utnyttja de omkringliggande fastigheterna mer rationellt, vilket skulle bidra till en bättre utomhusmiljö, säkrare skolvägar och en större flexibilitet för skolverksamheten.

Planarbetet för Skogsnävan 1 m.fl. ska beakta befintliga naturvärden och bidra till en god utomhusmiljö. De nuvarande byggnadernas kulturhistoriska värde behöver vägas mot behovet av nya skolplatser samt möjligheten att uppnå en bättre pedagogisk och teknisk miljö. Verksamhetens behov bedöms överväga.

Detaljplanen utgör en viktig del i utbyggnaden av samhällsservicen i den växande staden. Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att planarbete ska påbörjas, med standardförfarande.

StadsbyggnadskontoretFleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Utlåtande

Den röda markeringen visar planområdets ungefärliga läge i stadsdelen.

Syfte

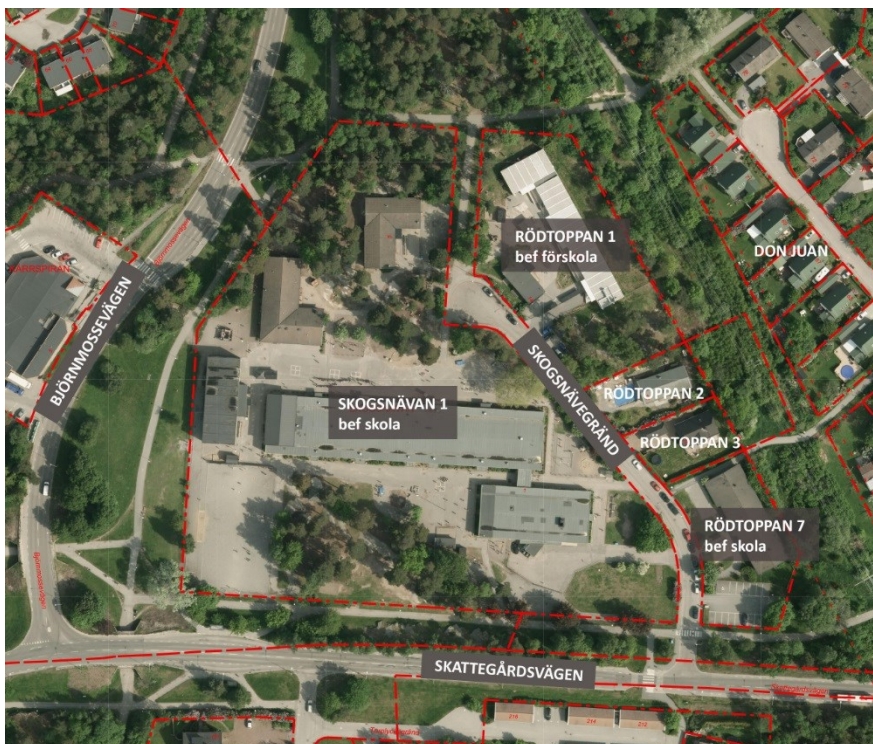
Detaljplanen syftar till att möjliggöra en f-9 skola för 1200 elever uppförd i fyra våningar samt en förskola med sex till åtta avdelningar. Vidare syftar planen till att säkerställa goda utomhusmiljöer och tillvarata befintliga naturvärden.

Bakgrund

SISAB har tomträtt på fastigheterna Skogsnävan 1 och Rödtoppan 7 där Björnbodaskolan är belägen. Brister i inomhusmiljön som lett till ohälsa hos personal och elever har medfört att skolans huvudbyggnad utrymts. Lösningen har varit evakuering till omkringliggande skolor samt uppförandet av tillfälliga skollokaler inom den aktuella fastigheten. Utbildningsförvaltningen har givit SISAB uppdraget att utreda möjligheten att ersätta den befintliga skolan med en ny byggnad för 1200 elever, vilket innebär att framtida behov av elevplatser tillgodoses. Den nya skolan önskas uppföras i fyra våningar, vilket kräver en ny detaljplan. Inom planområdet finns även en förskola, belägen på Rödtoppan 1. Utredningsarbetet har visat på möjligheten att riva den befintliga förskolan och uppföra en ny med plats för sex till åtta avdelningar på Rödtoppan 7. Stadsdelsförvaltningen är positiv till förslaget.

Planområdets läge och omfattning

Planområdet utgörs av fastigheterna Skogsnävan 1, Rödtoppan 1 och 7 samt del av Vinsta 6:1 och Vinsta 4:1. Större vägar som avgränsar området är Skattegårdsvägen och Björnmossevägen. I norr finns ett mindre naturområde. I väst finns angränsande villabebyggelse på fastigheterna Rödtoppan 2 och 3 samt i kv. Don Carlos och kv. Don Juan. Skogsnävan 1 tillsammans med Rödtoppan 1 och 7 utgör en yta på ca 3 ha.

Bilden visar de fastigheter som ingår i planområdet, samt angränsande fastigheter och vägar.

Markägoförhållanden

SISAB har tomträtt på Skogsnävan 1 och Rödtoppan 1 och 7. Vinsta 6:1 och 4:1 ägs av Stockholms stad. Rödtoppan 2 och 3 har villabebyggelse med privata markägare.

Tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

I översiktsplanen anges området som gles stadsbebyggelse.

Planering av samhällsservice ska ske i nära samarbete med stadens ansvariga aktörer och främja en långsiktig och flexibel användning.

Gällande detaljplan

För området gäller två planer, Pl 6817 från 1971 och Pl 7577A från 1976. Skolområdet är planlagt som allmänt ändamål med en begränsad högsta byggnadshöjd på 8,5 m. Syftet med planen har varit att säkra behovet av skol- och förskoleplatser för den

planerade bebyggelsen. Området runt skolan utgörs av parkmark med insprängda gång och cykelvägar som förbinder skola och bostäder.

Markanvisning

Planarbetet föregås av markanvisning i exploateringsnämnden 2017-08-24 till SISAB för utökad skol- och förskoleverksamhet. Projektet möjliggör satsningar på gång- och cykelvägar och lektytor.

Snedbild över Björnbodaskolan och de många skolbyggnaderna. På bilden syns inte de tillfälliga paviljonger som idag finns i fastighetens sydvästra hörn, en plats som tidigare har varit fotbollsplan.

Nuläge

Stadsbild

Området kring Björnbodaskolan bebyggdes på allvar under 1970- och 1980-talet då den befintliga spridda bebyggelsen kompletterades med ett nät av radhus, atriumhus, kedjehus och mindre villor. Bebyggelsen är anpassad till den kuperade terrängen och mellan grupperna av hus finns fortfarande en rik växtlighet. Bebyggelsen är överlag låg och har liksom den befintliga skolan platt tak. Formspråket är främst modernistiskt och linjärt med fönsterband och horisontella fasaddetaljer. Området är på ett tidstypiskt sätt trafikseparerat och dess huvudgator är separerade från bebyggelsen och skär genom området i breda stråk med cykelväg och gräsytor som distans mot bebyggelsens baksidor.

Skolgård och naturmiljö

Björnbodaskolans skolgård är rik på stora träd och har fina naturvärden med varierande karaktär. Träden utgörs främst av tallar,

men även vissa lövträd. På tomten finns även berg i dagen och gräsytor. Tomtens norra del har karaktär av barrskog med bergknallar och ansluter till mer naturmark norr om gång- och cykelvägen. Även i tomtens södra del skjuter en flik av naturmark in på skolgården. Bollplanen ansluter till en gräsyta väster om skoltomten. Skolgården rymmer alla de funktioner som är viktiga på en skolgård; ytor för bollspel, släta asfaltsytor, klättermöjligheter och naturmark.

Skolvägar och trafik

Björnbodaskolan ligger i ett område som i huvudsak trafikseparerats och huvudgatorna Björnmossevägen samt Skattegårdsvägen är skilda från omgivande gång- och cykelbanor. Den enda angöringsvägen för biltrafik till skolan är Skogsnävegränd som är en återvändsgata. Ett nät av gång- och cykelvägar sammanbinder skolan med omgivande bebyggelse. Busshållplatser finns utmed Björnmossevägen och Skattegårdsvägen.

Tillfälliga skolpaviljonger på fastigheten Skogsnävan 1.

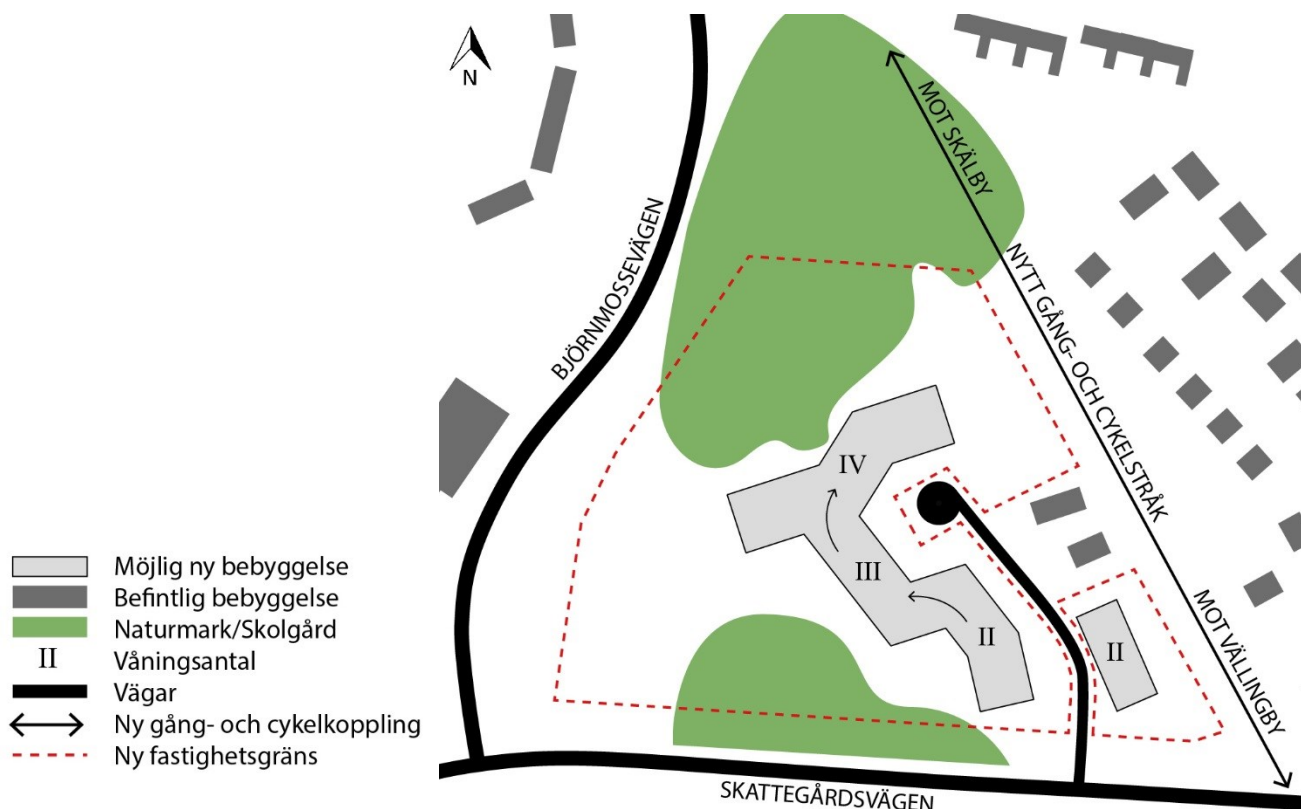

Planskildhet vid Björnmossevägen och Skattegårdsvägen intill Björnbodaskolan.

Skogsnävegränd med Björnbodaskolan till vänster och villabebyggelse på fastigheterna Rödtoppan 2 och 3.

Planförslaget

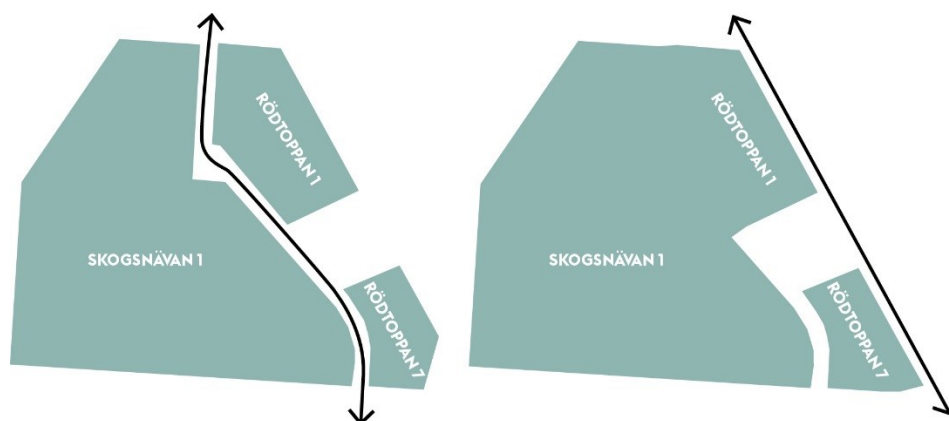
Situationsplanen beskriver en möjlig framtida bebyggelse. Byggnaden föreslås förläggas utmed Skogsnävegränd. Befintlig naturmark bevaras och våningsantalet föreslås variera mellan två och fyra våningar. Det nya gång- och cykelstråket ansluter till befintliga vägar norr och söder om Björnbodaskolan.

Förslaget innebär att de befintliga skolbyggnaderna på fastigheterna Skogsnävan 1 samt Rödtoppan 1 och 7 rivs och ersätts med en ny f-9 skola för 1 200 elever och en förskola med plats för sex till åtta avdelningar. Åtgärderna kräver en utökad byggrätt då nuvarande detaljplan begränsar byggnadshöjden till 8,5 meter, vilket försvårar ett effektivt markutnyttjande. Förslaget medför också en utvidgning av den nuvarande skolfastigheten till att även innefatta delar av Vinsta 4:1 och 6:1. Placering och utformning av skolbyggnaderna behöver studeras utifrån skolverksamhetens behov, stadsbilden och påverkan på grannfastigheter. Befintlig naturmark inom planområdet ska i första hand tillvaratas för att säkerställa goda utomhusmiljöer för barn och unga.

Utvidgning av skolområdet

De tre skolfastigheterna; Skogsnävan 1 samt Rödtoppan 1 och 7 är idag åtskilda och skolverksamheten är spridd över flera friliggande byggnader. För att samla verksamheten föreslås en utvidgning av skoltomten genom att en del av Vinsta 6:1 tillfaller SISAB. Marken utgörs idag av en återvändsgata samt ett allmänt gång- och cykelstråk som delar upp fastigheterna. Tillskottsmarken innebär att

skolans verksamhetsbehov bättre kan tillgodoses. Förskolan, som idag ligger på Rödtoppa 1, flyttas till Rödtoppa 7. Intill förskolan föreslås en lekpark inom allmän plats mark, som nyttjas som resurs både för skolans verksamhet och för boende i området. Lekparken planeras i ett före detta kraftledningsstråk som tillgängliggjorts genom projektet Stockholms ström. Här planeras också en ny gång- och cykelkoppling som förbättrar rörligheten i området och binder samman stadsdelen. Skogsnävegränd, som är den huvudsakliga angöringsvägen, utformas för att bättre hantera en ökad trafik, bland annat genom en större vändplats.

Diagrammet visar befintliga fastigheter (vänster) och en sammanslagning (höger). Ett nytt gång- och cykelstråk förläggs i kraftledningsgatan öster om planområdet som ersätter nuvarande sträckning samt förbättrar tillgängligheten i området.

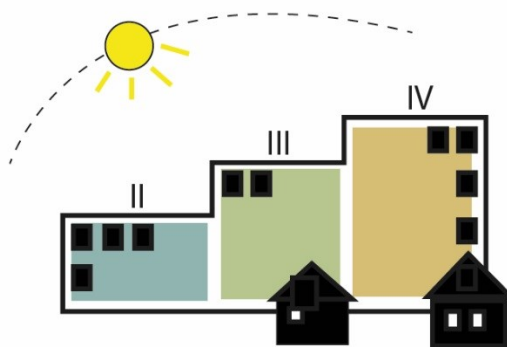
Den nya skolfastigheten får en area på ca 28 000 kvm vilket möjliggör för olika placeringar och utformningar av skolbyggnaden. En byggnadsvolym som varierar mellan två till fyra våningar skulle innebära att endast en del av fastigheten bebyggs vilket ger en skolgård med mer friyta.

Riktlinjer för planarbetet

Placering och utformning av skolbyggnad

Skolverksamheten kräver en sammanhängande lokalyta. En ny skola för 1200 elever med tillhörande idrottshall innebär en stor byggnad i förhållande till omgivande bebyggelse. För att bryta upp volymen föreslås en varierad våningshöjd, från två till fyra våningar. I det fortsatta planarbetet ska skolans påverkan på stadsbild och grannfastigheter studeras. Att möjliggöra för fyra våningar innebär att byggnadens fotavtryck kan minimeras, goda utomhusmiljöer kan säkerställas och byggnaden kan anpassas till de förutsättningar som finns på platsen.

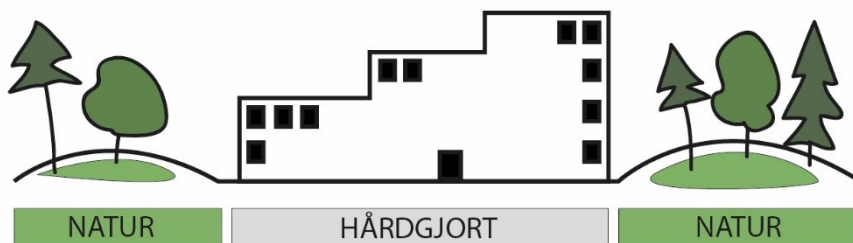

Byggnaden ska studeras utifrån stadsbild och påverkan på grannfastigheter. En skola i flera våningar medför större flexibilitet för anpassning, mindre fotavtryck och annonserar skolan i en annars småskalig bebyggelse. En variation i höjd medför att skalan kan brytas ner.

Naturvärden och skolgård

Björnbodaskolans skolgård är rik på stora träd och har fina naturvärden med varierande karaktär och ingår delvis i ett habitatnätverk för groddjur. Dessa naturmiljöer återfinns i områdets södra och norra delar och bör bevaras vid nybyggnation. I första hand bebyggs ytor som redan är exploaterade och befintliga naturvärden värnas och bidrar fortsatt till en kvalitativ skolgård.

Skolan förläggs till redan ianspråktagen mark och innebär ingen större påverkan på befintliga naturmiljöer.

Relationen till omgivande gator

Skogsnävegränd är angöringsväg till skolan, förskolan och två villor. Den nya bebyggelsen kommer därför koncentreras till Skogsnävegränd, som får ny utformning. Mot skolan kan entrétor anordnas som en möblerad zon med bland annat plats för cykelparkering, vilket även bidrar med distans till närliggande småhus. Skolan bör förhålla sig till Björnmossevägen och Skattegårdsvägen på ett sätt som synliggör verksamheten och bidrar till att omgivande offentliga rum upplevs trygga. Trafikseparerade miljöer kan uppmuntra till höga hastigheter och bidra till att gångvägar upplevs ödsliga och dolda.

Planförslagets konsekvenser

Stadsbild

Bebyggelsen som omger Björnbodaskolan är småskalig och låg. En ny skolbyggnad i fyra våningar kan därför upplevas som en stor volym, särskilt i förhållande till intilliggande småhus. En högre byggnad innebär samtidigt bättre hushållning av marken och en större friyta för eleverna med möjlighet att bevara autentiska lek- och naturmiljöer. Konsekvenser av detaljplanen kan innebära en försämrad tillgång till direkt solljus för de fastigheter som ligger utmed Skogsnävegränd. I planarbetet kommer skolans placering och utformning att studeras närmare i relation till omgivningen.

Trafik

Björnbodaskolans tomt ligger vid Skogsnävegränd, en återvändsgata med vändplats. Längs denna gata ligger även en förskolatomt på Rödtoppen 1, samt två villatomter. Det är inte möjligt att angöra någon av tomterna via annan gata än Skogsnävegränd, vilket kommer medföra en ökad trafikmängd av både fordon och gång- och cykeltrafikanter när Björnbodaskolan utökas med fler elever. I det fortsatta planarbetet kommer utformningen av Skogsnävegränd studeras med utgångspunkt i en förväntad ökad trafikmängd för att förbättra tillgänglighet och trafiksäkerhet.

Jämställd stadsplanering

Planområdet ligger i stadsdelen Kälvesta i Hässelby-Vällingby. Hässelby-Vällingby uppvisar stora skillnader i levnadsvillkor mellan de ingående stadsdelarna. I Kälvesta är dock oron att utsättas för våld i det offentliga rummet låg hos både kvinnor och män och ohälsotalet ligger under genomsnittet. Stadsdelen har ett underskott av arbetsplatser vilket innebär att dagbefolkningen är låg. En ny och större skola innebär att en mer levande stadsdel kan uppnås under fler av dygnets timmar.

Behovsbedömning

Naturvärden och ekosystemtjänster

Miljöförvaltningen har i sitt underlag till behovsbedömning konstaterat att delar av planområdet sannolikt utgör habitatnätverk för groddjur. Det är viktigt att förutsättningarna inte försämrats för att upprätthålla den biologiska mångfalden i området. Bevarande och stärkande av befintliga naturvärden kan bidra till att skapa goda förutsättningar för naturpedagogiska upplevelser för framtida elever.

Dagvatten

Planområdet ingår i Mälaren-Görvålens och Bällstaåns tillrinningsområde. För Bällstaån är den ekologiska statusen idag dålig. Enligt miljö kvalitetsnormen ska god ekologisk status uppnås

till år 2021. Dagvatten som uppstår på kvartersmark eller allmän mark ska fördröjas och renas inom dessa respektive ytor, och dagvatten från parkeringsytor ska renas och fördröjas på eller i anslutning till dessa. En dagvattenutredning ska utföras som redovisar hur dagvattnet från området ska omhändertas. Utredningen ska visa att exploateringen av området inte leder till att Mälaren-Görväln och Bällstaån belastas med föroreningar från planområdet i sådan utsträckning att normera riskerar att inte kunna följas.

Översvämningsrisker

Området består idag delvis av genomsläpplig yta som bidrar till att fördröja vattenflöden vid skyfall. Då delar av området är översvämningskänsligt bör fördröjningskapaciteten inte minska när tomten bebyggs igen.

Buller

Miljöförvaltningen framhåller att delar av skolgården utsätts för buller överstigande 55dBA. Områdets utsatthet för trafikbuller innebär att bebyggelsen sannolikt behöver utformas så att den skärmar av buller in mot gården. Placering av byggnader utmed omgivande vägar gör att en skolgård med god ljudnivå kan uppnås. En bullerutredning behövs för att redovisa hur riktvärdena ska uppfyllas.

Vibrationer

Planområdet består av lera, det kan därför bli aktuellt med vibrationsdämpande åtgärder för de nya byggnaderna.

Kulturmiljö

Stadsmuseet framhåller att bebyggelsen inom Skogsnävan 1 och Rödtoppan 7 uppvisar en provkarta på 1970-80-talens skoldaghem- och fritidshemsbebyggelse. Byggnaderna utgör ett inte oväsentligt uttryck för Stockholms utveckling.

Planprocess

Planarbetet genomförs med standardförfarande. Kontoret bedömer att nästa tillfälle som ärendet ska redovisas för stadsbyggnadsnämnden blir vid antagandet. Om inriktningen av planarbetet förändras, eller om det påverkas av nya förutsättningar av betydelse, ska ärendet dock redovisas för nämnden för nytt ställningstagande redan efter plansamrådet.

Planbeställaren bekostar planarbetet vilket är reglerat genom planavtal.

**Stadsbyggnadskontorets sammanvägda
ställningstagande**

Att säkra framtida behov av elevplatser är en prioriterad fråga när staden växer. Förslaget för Björnbodaskolan tillgodoser denna framtida efterfrågan samtidigt som en bättre miljö för elever och personal kan uppnås. Björnbodaskolan har goda förutsättningar att erbjuda en bra skolmiljö för 1200 elever. Den generösa tomten med befintliga naturmiljöer, expansionsmöjligheter och dess läge i stadsdelen bidrar till detta. Planarbetet fokuserar i första hand på att tillvarata de befintliga kvaliteterna inom skolområdet och söka en volym och utformning som bidrar positivt till stadsbilden. Vidare kommer även angöring, trafik och skolvägar att studeras i planarbetet.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att planarbetet påbörjas.

SLUT